

- забезпечення учням можливості працювати на уроці в індивідуальному темпі і комплексно (в класі до 15 чоловік);
- рівномірність розподілу навчального навантаження на різні центри і системи нервово-психічної діяльності учнів на уроці, протягом дня, тижня, семестру, навчального року;
- диференціація навчання, яка забезпечується:
 - а) максимальним врахуванням мотиваційної я-концепції особистості; характерологічних рис його; творчих умінь та особливостей перебігу психічних процесів;
 - б) раціональним використанням годин, які виділяються на індивідуально-групові заняття і консультації, курси за вибором.

Ефективність допрофесійної підготовки значною мірою визначається рівнем психолого-педагогічної і фахової компетентності вчителя ліцею. Ми вважаємо, що привабливість допрофесійної підготовки для учнів нашого ліцею забезпечується передусім формуванням внутрішньої мотивації їхньої діяльності. З перших днів перебування в ліцеї учні усвідомлюють, що їх діяльність у ліцеї відрізняється від навчальної діяльності у школі не лише назвою: „Навчально-творча”, „Навчально-дослідницька”, „Науково-дослідницька”, а й сутністю. Цьому слугують високий науково-методичний рівень навчання, доброзичливе і поважливе ставлення до учнів, залучення їх до спільної науково-дослідницької діяльності економічного спрямування.

Література:

1. Г р е б е н ю к Г. Є. Загальна характеристика ступеневої системи професійної освіти /Неперервна професійна освіти: проблеми, пошуки, перспективи: Монографія /За ред. І.А.Зязюна. – К.: Видавництво „Віпол”, 2000. – С. 228 – 248.
2. К р ю к о в а Д. Ф. Політехнічний розвиток учнів у системі неперервної професійної освіти. – Там само. – С. 452 – 474.
3. С и с о є в а С. О. Технологізація освітньої діяльності в умовах неперервної професійної освіти. – Там само. – С. 249 – 273.
4. Ц е х м і с т е р Я. В. Допрофесійна підготовка в системі неперервної професійної освіти: проблеми і пошуки. – Там само. – С. 364 – 390.

Т. М. Фляга

ПРО БЕЗПЕРЕРВНУ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ

Створений у Кривому Розі навчально-методичний комплекс, до складу якого входить Фінансово-економічний ліцей (ФЕЛ), Криворізький технікум економіки та управління (КТЕУ), Криворізька філія Міжнародного університету фінансів (КФ МУФ), навчально-консультаційний центр Запорізького державного університету (НКЦ ЗДУ) покликаний забезпечити завершену і поступово наскрізну підготовку фахівців економічного профілю на кожному освітньо-кваліфікаційному рівні.

Перший рівень – кваліфіковану допрофесійну підготовку учнів забезпечує ФЕЛ. Повноцінність загальної економічної освіти забезпечується реалізацією як інваріативної частини, де однією з основних дисциплін є вивчення основ економіки (8-11 кл.) так і варіативної частини навчального плану ліцею. Це такі спецкурси як: азбука економіки в іграх, основи

економічних вчень, менеджмент, мікроекономіка, макроекономіка, гроші та кредит, банківська справа, реклама.

Виходячи з основних завдань ліцею здійснювати науково-практичну підготовку учнів до майбутньої професійної діяльності важливого значення набуває організація науково-дослідницької діяльності ліцеїстів.

Структурні ланки навчально-методичного комплексу: педагогічна рада, науково-методична рада, науково-методичні об'єднання ліцею при циклових комісіях комплексу, ліцейське наукове товариство створюють сприятливі умови для організації і проведення навчально-дослідницької та науково-дослідницької діяльності учнів ФЕЛ.

Блок науково-практичної підготовки робочого навчального плану ФЕЛ передбачає систему підготовки ліцеїстів з технології науково-дослідницької діяльності. Форми звітності по оволодінню технологією – це поетапне написання курсових робіт реферативного (на підготовчому етапі) та творчого рівнів (на дослідно-експериментальному) з подальшим захистом їх під час залікових сесій.

Функціонування ФЕЛ в структурі навчально-методичного комплексу: ФЕЛ – КТЕУ – КФ МУФ – НКЦ ЗДУ забезпечує специфічні можливості для організації і проведення навчально-дослідницької діяльності ліцеїстів та наукової діяльності викладачів комплексу. Це в першу чергу – індивідуальна робота з ліцеїстами по формуванню у них власного стилю науково-дослідницької діяльності. Саме в умовах функціонування нашого ліцею як середнього загальноосвітнього закладу недержавної форми власності є можливість здійснити на практиці справжню творчу співпрацю ліцеїста і керівника – наукового консультанта з проблеми дослідження, яке проводить ліцеїст. (Здійснюється погодинна оплата індивідуальної роботи з ліцеїстами.

Незважаючи на позитивний, певною мірою авторський досвід, з професійної підготовки ліцеїстів, як майбутніх фахівців в галузі економіки, на сьогодні ще існують такі проблеми:

- учні загальноосвітніх шкіл, які приходять до ліцею не завжди виявляють готовність до нових форм навчальної діяльності таких, як навчально-творча, навчально-дослідницька та науково-дослідницька діяльність;

- а також проблема виявлення та вивчення тих характерологічних рис особистості майбутнього ліцеїста в галузі економічних наук, тенденція формування яких є актуальною в умовах сьогодення України.

Ми шукаємо шляхи розв'язання цих проблем у наших умовах. Умовах існування ФЕЛ у структурі НМК, середнього загальноосвітнього закладу недержавної форми власності. Але ці проблеми, на нашу думку, є спільними для багатьох навчальних закладів нового типу, які здійснюють допрофесійну підготовку учнів.

Література:

1. А л ф і м о в В. М. Педагогічні основи організації навчально-виховного процесу в ліцеї: Автореф. дис. д-ра пед. наук. – К., 1997. – 51 с.
2. К и с і л ь о в а В. П. Становлення системи ліцейної освіти в Україні //Педагогіка і психологія професійної освіти. – 1999. - № 3. – С. 362 – 369.
3. К л а р и н М. В. Личностная ориентация в непрерывном образовании //Педагогика. – 1996. - № 2. – С. 15.
4. Матеріали Другого Міжнародного Конгреса ЮНЕСКО по технічному и професіональному образованию «Образование и

підготовка на протязі всієї життя: мост в майбутнє». – Сеул, Республіка Корея, 26-30 квітня 1999 г. – г. Астана. – 1999. – С. 84, 87.

5. Н и ч к а л о Н. Г. Професійна освіта нової доби /Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія /С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк, П.М.Воловак та ін.; За ред. С.О.Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – С. 476 – 484.

В.В. Сергієнко

МОНІТОРИНГ ЯК ОДИН ІЗ ДІЄВИХ ЧИННИКІВ У ДОПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІЦЕЇСТІВ

Допрофесійна підготовка майбутнього фахівця Фінансово-економічного ліцею передбачає формування готовності його до майбутньої економічної діяльності.

Серед дієвих чинників формування готовності ліцеїстів до науково-дослідницької діяльності економічного напрямку є застосування моніторингу.

Моніторинг – це системний метод аналізу результатів навчально-виховної та навчально-дослідницької діяльності ліцеїстів.

Ліцеї недержавної форми власності, у порівнянні із загальноосвітніми середніми навчально-виховними закладами, мають більші можливості у формуванні індивідуального стилю науково-дослідницької діяльності учнів.

Дослідження науковців України проблеми підготовки майбутньої наукової еліти (В.М.Алфімов, В.П.Кисільова, О.Є.Остапчук, В.В.Рибалка, П.І.Сікорський, А.І.Сологуб та ін.) дають підставу стверджувати: формування готовності ліцеїста до майбутньої економічної діяльності (див. схему) передбачає сформованість таких груп умінь: дослідницьких, загальнонаукових, комунікативних, особистісних.

Рівень сформованості цих умінь забезпечує становлення індивідуального стилю навчальної та навчально-дослідницької діяльності ліцеїста.

Результативним засобом формування перелічених вище груп умінь є система безперервного вивчення за навчально-виховного процесу з метою виявлення його відповідності бажаному результату, тоб то моніторинг.

Моніторинг якості навчання виконує діагностично-корекційну функцію.

Основними складовими моніторингу є розробка:

- таблиць контролю та корекції навчальних досягнень учнів з кожної програмної теми;
- діагностичної таблиці навчальних досягнень учнів;
- графіку обліку рівня досягнень учнів з кожної письмової роботи;
- таблиць по елементного аналізу вмінь кожного учня з вивченої теми.

Таблиці призначенні як для вчителя так і для учнів. Відкрита інформація, що висвітлюється в них, дає можливість кожному ліцеїсту об'єктивно оцінювати свої знання; особистий досвід навчальної діяльності; прогнозувати досягнення у формуванні індивідуального стилю навчальної діяльності.

Вчителю таблиці допомагають:

- якісно проводити аналіз навчальних досягнень учнів, визначати їх